

Elekt@onski bilten

EKOLOG

Godina III Broj 23 & 24 Decembar 2009, Januar 2010

ISSN 1800-7031

I Generacija polaznika Škole Urbane Ekologije (Sep- Dec 2009)

Održana Nacionalna konferencija „Zelena agenda”

Završen projekat „Čišćenje dijela korita i obale rijeke Bistrice”

NATURA 2000 Info centar

BELLS NEWS

Riječ urednika

Poštovani prijatelji,
kreće treća sezona od kada je Udruženje građana „OZON“ Nikšić počelo sa izdavanjem elektronskog biltena „EKOLOG“, projekta koji je našem radu, a na neki način i našem gradu, dao posebnu prepoznatljivost, naročito u djelu javnog angažmana ekoloških aktivista, kao i promovisanju prirodnih vrijednosti i skretanju pažnje javnosti na ekološke probleme.

Sem što je u prethodno periodu naša mala redakcija, radeći isključivo na volonterskom nivou, uspjela da uspostavi mrežu za distribuiranje sastavljenu od impresivnog broja e-adresa u cijelom regionu, što je veoma bitno za rad udruženja kao što je naše, Ekolog je bio i prvi projekat u kom smo pokazali da je, bez obzira na finansijsku nesigurnost, moguće obezbijediti kontinuitet u izlaženju i da je posvećenost radu nešto što ekološki aktivizam mora da podrazumjeva.

Ono što nas čini ponosnim jesu saznanja da se Ekolog čita u gotovo svim institucijama koje se bave zaštitom i unapređenjem životne sredine u Crnoj Gori, da su kolege iz medija, kako iz Crne Gore tako i iz regiona, redovno prenosili naše tekstove i da bilten koriste studenti kao izvor informacija, što ukazuje na njegovu objektivnost.

Pokazano interesovanje za rad NVO Ozon, obavezuje nas na stalno unapređivanje kvaliteta i mi konstantno težimo da pronađemo formu e-biltena koja će biti najprihvatljivija za čitaoca, pritom uvažavajući sve dobijene sugestije. Stoga smo kao podršku Ekologu otvorili i nekoliko internet prezentacija, koje bi trebale da upotpune ovaj važni segment našeg djelovanja i da odgovore na različite potrebe čitalaca.

U budućem periodu planiramo da bilten postane glasilo ne samo NVO Ozon, već velikog broja organizacija i pojedinaca koji imaju šta da kažu u ovoj oblasti, te da promovišu „open publishing“ damo doprinos razvoju istraživačkog vida eko novinarstva u Crnoj Gori i regionu.

Vaša podrška u tome je od presudnog značaja, zato nastavite da nam pišete i predlažete načine kako da unaprijedimo kvalitet Ekologa.

S poštovanjem,
Aleksandar Perović

IMPRESSUM

Elekt@onski bilten

EKOLOG

Osnivač i izdavač: Udruženje građana „OZON“ Nikšić • **Glavni i odgovorni urednik:** Aleksandar Perović • **Redakcija:** mr Radoš Đurović, Milan Korać, Aleksandar Perović • **Savjet biltena:** mr Nikola Perović • **Kompjuterska priprema:** OZONE team • **Tiraž:** Neograničen • **Distribucija:** Besplatna, elektronskom poštom • **Telefon:** +382 (0) 67 657 279 • **E-mail:** bilten.ekolog@gmail.com • **Web:** <http://ozonniksic.wordpress.com/>

I Generacija polaznika završila Školu urbane ekologije ZA ŽIVOT U ZDRAVOM OKRUŽENJU

Nikšić- Predavanjem o odnosu grada i životne sredine, prof.dr Milutina Lješevića, predavača na više evropskih univerziteta i eksperta UN, završen je I program Škola urbane ekologije.

Polaznicima I generacije Škole Urbane ekologije uručene su diplome za uspješno završeni program. Diplome su uručili rukovodilac projekta Aleksandar Perović i Milijana Kovač iz Službe menadžera opštine Nikšić.

Udruženje građana Ozon je program Škola Urbane Ekologije realizovalo je u saradnji sa Službom menadžera opštine Nikšić u okviru implementacije Lokalnog ekološkog akcionog plana u periodu od Septembra do početka Decembra 2009. godine.

Projekat je bio namjenjen građanima Nikšića, a sastojao se od 11 tematskih predavanja relevantnih predavača iz različitih društvenih oblasti. Za projekat je vladalo veliko interesovanje, pa je umjesto predviđenih 15 kandidata, primljeno njih 21 i svi su uspješno završili program, uz izuzetan nivo posvećenosti i učešća u diskusijama.

Koodinator projekta bio je Milan Korać, projekt menadžer NVO Ozon. Program je dobio mnoštvo pohvala kako od predavača i medija, tako i od polaznika, na namjenskoj evalucionoj anketi.

Projekat Škola Urbane Ekologije finansijski su podržali Ministarstvo uređenja prostora i zaštite životne sredine i opština Nikšić, na Konkursima za raspodjelu sredstava nevladinim organizacijama za 2009. godinu.

Medijski sponzor projekta je bio Lokalni javni servis Radio Televizija Nikšić, a za bezbjednost je brinula Agencija za zaštitu i obezbjeđenje DON Security, što je bio vid promovisanja društveno odgovornog poslovanja.

Konkurs za II generaciju polaznika predviđen je za drugu polovinu februara, a već vlada veliko interesovanje.

Više informacija o projektu je dostupno na <http://skolaue.wordpress.com/>

Održana nacionalna konferencija Zelena agenda

Podgorica- U podgoričkom hotelu City, u organizaciji Udruženja građana „OZON“ Nikšić, FORS Montenegro, Agencije za lokalnu demokratiju i Zelenog koraka i holandske NVO Milieukontakt international, održana je *Nacionalna konferencija „Zelena agenda, lokalna strategija održivog razvoja, metodologija i rezultati“* na kojoj su predstavljene aktivnosti realizovane u prethodne dvije godine u zajednicama Nikšić, Ulcinj i Mojkovac.

| 4

Nakon pozdravne riječi Aleksandra Perovića, direktora NVO Ozon, koji je bio i domaćin konferencije, prisutne je pozdravila g-đa Daliborka Pejović, direktorica Agencije za zaštitu životne sredine. Zatim su koordinatori i članovi radnih grupa predstavili svoje organizacije i pilot projekte koji su realizovani.

Konferenciji su prisustvovali predstavnici svih relevantnih institucija iz vladinog i nevladinog sektora, kao i predstavnici lokalnih samouprava zajednica gdje je projekat realizovan.

Više informacija možete pročitati na www.greenagenda.net/montenegro

Potpisan Sporazum o saradnji između Ministarstva uređenja prostora i zaštite životne sredine i zelenih NVO

Sa potpisivanja Sporazuma

Podgorica- U srijedu, 23. decembra, u zgradi Vlade, Ministar uređenja prostora i zaštite životne sredine Branimir Gvozdenović, potpisao je memorandum o saradnji sa jednim brojem nevladinih organizacija koje djeluju u ovim oblastima, među kojima je bilo i Udruženje građana „OZON“ Nikšić.

Više informacija na: <http://ozonniksic.wordpress.com/2009/12/25/potpisan-sporazum-o-saradnji-između-ministarstva-uređenja-prostor-i-zastite-zivotne-sredine-i-zelenih-nvo/>

Prvi sastanak zajedničke radne grupe Ministarstva uređenja prostora i zaštite životne sredine i zelenih NVO

Podgorica- U Ministarstvu uređenja prostora i zaštite životne sredine, 21.01.2010. godine, održan je prvi sastanak Radne grupe za izradu akcionog plana, koju čine predstavnice Ministarstva Marina Mišković i Zoja Kustudić, pomoćnik direktora Agencije za zaštitu životne sredine, g-din Jaramaz, predstavnica Kancelarije za održivi razvoj Bosiljka Vuković i 4 predstavnika NVO, Biljana Gligorić, NVO Exeditio, Tanja Đurović, NVO Otvorena škola, Veselin Šturanović, FORS Montenegro i Aleksandar Perović, NVO Ozon. Na sastanku je bilo govora o organizovanju donatorske konferencije, zajedničkom nastupu na Sajmu ekologije, mogućnostima zajedničkih aktivnosti u djelu promovisanja separatnog razdvajanja otpada, kao i o Konkursu za raspodjelu sredstava nevladinim organizacijama, kojeg raspisuje resorno Ministarstvo.

U cilju unapređenja komunikacije između Ministarstva uređenja prostora i zaštite životne sredine i ekoloških NVO, osnovana je elektronska mreža Zaštitimo Crnu Goru (zastiti-me@googlegroups.com), na kojoj će biti i baza podataka organizacija koje rade u ovoj oblasti. Takođe, planirano je da se uradi i web sajt.

Predstavnicu NVO u radnoj grupi mjenjaće se svakih 6 mjeseci

Pokrenuti e-mreža i Forum NVO Nikšić

RIJEČ GRAĐANA

| 6

Nikšić- Udruženje građana „OZON“ Nikšić pokrenulo je blog Forum NVO Nikšić u cilju unapređenja komunikacije nevladinih organizacija Nikšića, otvaranju mogućnosti argumentovanog dijaloga i konkretnih predloga i inicijativa.

Adresa bloga je <http://nvonk.wordpress.com/>

Nakon uspostavljanja elektronske mreže nvo-niksic@googlrgroups.com, ovo je druga inicijativa NVO OZON, u novoj 2010. godini, koja je namjenjena jačanju kapaciteta i promovisanju aktivnosti lokalnih nevladinih organizacija.

Više informacija na <http://ozonniksic.wordpress.com/2010/01/11/osnovana-elektronska-mreza-nevladinih-organizacija-niksica/>

Organizovan EKO kafe

Nikšić- U petak, 15. januara, 2010. godine, NVO „OZON“ je u svojim prostorijama organizovala „Eko kafe“ na kom su se okupili predstavnici lokalnih institucija koje rade u oblasti zaštite životne sredine i prijatelji Udruženja.

U neformalnom razgovoru, vođenom u prijatnoj atmosferi pod svijećama, predstavnici nikšićkih NVO Društvo mladih ekologa, Agencije za lokalnu demokratiju, Alfa Centra i Ozona, Službe za zaštitu životne sredine, Filozofskog fakulteta i Radio televizije Nikšić razmjenjivali su iskustva i razmatrali mogućnosti za zajedničke aktivnosti.

Ideja za organizovanjem „EKO kafe-a“ rodila se u razgovoru sa kolegama iz holandske NVO Milieukontakt International, čija je predstavnica bila prisutna, kao jedan od načina na koji se mogu okupiti svi oni koji su zainteresovani da rade u oblasti zaštite i unapređenja životne sredine i razmjenjivati ideje, komentarisati aktuelna dešavanja, što su veoma bitni momenti za uspješnu saradnju i što se potvrdilo kao efikasno.

NVO Ozon će i u budućem periodu organizovati slična okupljanja i uključivati u njih različite ciljne grupe, prenoseći tako iskustva nevladinih organizacija iz Evropske Unije.

Radionicom za Prijatelje planete završen projekat „Akcija čišćenja dijela korita i obale rijeke Bistrice”

17

Nikšić- Predstavnici Radne grupe Prirodna bogatstva i resursi, održali su u petak, 29. Januara, radionicu za eko sekciju „Prijatelji planete", O.Š. „Olga Golović" koja je bila i završna aktivnost projekta „Akcija čišćenja dijela korita i obale rijeke Bistrice" podržanog od Fonda za aktivno građanstvo (fAKT) iz Podgorice, Ministarstva spoljnih poslova Holandije, opštine Nikšić i JP „Vodovod i kanalizacija".

NVO Ozon je bila administrator sredstava i učesvovala je u svim segmentima projekta, obezbjeđivši tehničku i stručnu podršku.

Radionica je održana na snijegu, a dogovorene su i aktivnosti za aktuelno polugodište, koje imaju veze sa nastavkom kampanje o važnosti očuvanih voda, započetih u projektu „Akcija čišćenja dijela korita i obale rijeke Bistrice".

Projekat je sproveden i kao dio Zelene agende i implementacije Lokalnog ekološkog akcionog plana opštine Nikšić, a odabran je od partnera holandske NVO Milieukontakt International, kao primjer za dobru saradnju lokalne zajednice.

Više informacija na <http://ozonniksic.wordpress.com/2010/01/29/odrzana-radionica-za-prijatelje-planete/>

NVO „Ozon" je eko sekciji „Prijatelji planete" uručila i kalendare za 2010. godinu i edukativni poster o zaštiti ozonskog omotača i sprečavanja klimatskih promjena, koje su uradili Agencija za zaštitu životne sredine i Kancelarija za ozon. Isti promo materijali Agencije za zaštitu životne sredine podjeljeni su eko sekcijama „Mali ekolozi", O.Š. „Ratko Žarić" i Doma za učenike i studente „Braća Vučinić" u Nikšiću.

DAJTE ZEMLJI ŠANSU

Podgorica- Članovi regionalnog ekološkog pokreta BELLS, nevladine organizacije Green Home i Ozon, 07.12.2009. godine u Hercegovačkoj ulici u Podgorici, djelili su građanima glavnog grada brošure o klimatskim promjenama, promotivne materijale i eko cegere u cilju upozoravanja javnosti na važnost dogovora svjetskih lidera na Samitu u Kopenhagenu, koji je počeo danas.

| 8

Članovi BELLS pokreta namjenskim transparentom, na kome je bila poruka „ALL WE ARE SAYING IS GIVE EARTH A CHANCE“, poslali su poruku svjetskim liderima da je na njima da zaštite interese svih stanovnika planete.

Poslata su i pisma Premijeru Milu Đukanoviću i Predsjedniku Skupštine Crne Gore Ranku Krivokapiću, čiji sadržaj prenosimo u potpunosti

Više informacija možete pročitati na <http://ozonniksic.wordpress.com/2009/12/07/dajte-zemlji-sansu/>

Balkan Environmental Life Leadership Standard (BELLS) je regionalni pokret kojim u Crnoj Gori koordinira **Darko Pajović**, izvršni direktor NVO „Green Home“ iz Podgorice.

BELLS okuplja pojedince iz različitih društvenih oblasti koji su u svojim sredinama prepoznati kao ambasadori životne sredine.

Više informacija na www.bellsmovement.org

Okrugli sto o energetskej efikasnosti

| 9

Nikšić- Regionalni ekološki pokret BELLS, i članice NVO Green Home i OZON, kao domaćini, organizovali su okrugli sto na temu „Umrežavanje gradova u cilju povećanja energetske efikasnosti i korišćenja obnovljivih vidova energije“, na kojem su učestvovali predstavnici lokalne samouprave, lokalnog parlamenta, nevladinog sektora i medija.

Učesnici su bili članovi BELLS-a Darko Pajović, nacionalni koordinator, Slobodan Radunović, Ljubiša Nenezić i Aleksandar Perović, koji je bio i moderator.

Nakon diskusije, u kojoj su se učesnici raspravljali o mogućnostima primjene solarnih sistema na teritoriji opštine Nikšić, uopšte održivosti projekta umrežavanja gradova, te osvrta na donosiocje odluka na lokalnom nivou i njihovog uticaja u oblasti energetske efikasnosti, odlučeno je da se ka Savjetu za zaštitu životne sredine lokalnog parlamenta uputi inicijativa za prisupanje projektu umrežavanja gradova, preko Podgorice kao grada koji već učestvuje u njemu.

Više informacija na <http://ozonniksic.wordpress.com/2009/12/15/okrugli-sto-o-energetskoj-efikasnosti/>

Okrugli stolovi na istu temu organizovani su i u Ulcinju i Mojkovcu, u saradnji NVO Green Home sa lokalnim partnerima NVO Zeleni korak i opštinom Mojkovac.

Održana radionica za medije NATURA 2000

| 10

Nikšić - U organizaciji mreže ekoloških nevladinih organizacija NATURA 2000 Info centar, 26.01.2010. godine u prostorijama NVO Ozon, koja je uz NVO Green home bila i domaćin, održana radionica za lokalne predstavnike medija na temu „Evropska mreža zaštićenih područja-Obaveze Crne Gore u pripremi i implementaciji mreže NATURA 2000”.

U prvom djelu radionice Nataša Kovačević, kordinatora mreže N2IC je održala prezentaciju koja je ujedno bila i intervju za emisiju „(Ne) kultura življenja" RTVVK, što je bilo veoma interesantno, a nakon toga je bilo riječi o iskustvima drugih zemalja kada je u pitanju NATURA 2000, ulozi NVO sektora, mogućnostima unapređenja saradnje novinara i ekologa.

U drugom djelu radionice, Aleksandar Perović je održao prezentaciju „Iskustva NVO Ozon u implementaciji Lokalnog ekološkog akcionog plana" u kojoj je upoznao kolege sa onim što je radila NVO Ozon i on lično, poteškoćama u saradnji sa lokalnom samoupravom, nedostacima LEAP-a, kao i o planovima za budući period i mogućnostima unapređenja uloge NVO.

Više informacija o mreži NATURA 2000 kao i o radu NATURA 2000 Info centra možete naći na <http://natura2000infocentar.wordpress.com/>

Mreža nevladinih organizacija NATURA 2000 Info centar (N2IC) ima za cilj aktivno učešće i preuzimanje uloge nevladinih organizacija u pripremi i implementaciji programa Natura 2000 za formiranje i upravljanje evropskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori.

Koordinatorica mreže N2IC je Nataša Kovačević iz NVO Green Home.

Više informacija na <http://www.greenhome.co.me/natura2000/>

(NE)ODRŽIVI RAZVOJ

„Mi ne naslijeđujemo Zemlju od naših predaka, mi je posuđujemo od naših potomaka.“

(Indijanska poslovice)

| 11

Piše:

Aleksandar Perović

Poruka „Uzimajmo koliko nam je potrebno“ koja se našla na prazničnoj čestitci Uprave za šume realan je odraz odnosa većine nadležnih institucija, a i građana, prema održivom razvoju.

Vjerujem da je kod autora ovog slogana postojala dobra namjera i siguran sam da malo ko očekuje da nevladin sektor analizira i marketinške poteze, ali kako mi javni angažman shvatamo veoma ozbiljno, pogotovo kod stvari kao što je održivi razvoj, u obavezi smo podsjećati na značenje ovog pojma sve dok najvećem broju građana, ili bar većini donosioca odluka, ne postane jasno o čemu se zapravo radi.

Pokušaću da održivi razvoj objasnim analizom, po meni, sporne poruke. Prvo što mi je zasmetalo jeste korišćenje riječi potrebno. Evo i zašto. Sem što se na potrebe gleda veoma različito i sa drugačijih pozicija, iz prakse vidimo da se po nepisanom pravilu prirodni resursi zloupotrebljavaju, ukoliko nijesu pod strogom kontrolom javnosti. Na primjer, potrebe koncesionara se u velikoj mjeri razlikuju od onoga koliko priroda može da istrpi bez štetnih posljedica. Dokaz za to su pomjerena riječna korita i devastirane šume na velikom broju lokacija u ekološkoj državi. Čak i na teritoriji koja je pod zakonskom zaštitom. Negdje i međunarodnom. Drugi primjer su potrebe vlasnika bivših industrijskih giganata koji se nimalo ne podudaraju sa interesima životne sredine, većine građana, zaposlenih... Moglo bi se reći ni sa potrebama države čiji su gosti. Dokazi za to zagađena životna sredina, radnici u jamama, na trgovima, u bolnicama, bez posla... Odgovorni van dometa. Nadležni taoci sopstvenih odluka. Sledeći primjer, potrebe samih građana su veoma različite. Jednima je prioritet održavanje statusa, pa najveći dio zarada ode na gorivo, dopune za mobilne, garderobu, izlaske, dočeke... Druge opterećuju rate za kredite, pa kada (i ako!?) prebrinu tu brigu, jedino o čemu razmišljaju jeste zašto im je sve to trebalo? Treće da li je vakcina protiv svinjskog gripa potreba ili prevara? A neki razmišljaju o tome kako će sjutra prehraniti porodicu? I poslednji primjer za ovaj tekst, potrebe prirode koje su godinama, decenijama, čak i vjekovima, bile zapostavljene, i uzimane „zdravo za gotovo“ u velikoj mjeri se razlikuju od ponašanja većine čovječanstva prema njoj. Dokaz za to su klimatske promjene. Iako postoji i teorija da ljudski faktor nema velikog uticaja na to, nije mi logično da bekrompromisno zagađivanje ne ostavlja posledice na sav živi svijet.

Nadam se da ova analiza nije besmislena, da nijesam jedini koji prepoznaje mogućnost zloupotrebe riječi potrebno u kontekstu raspolaganja prirodnim resursima i da ćete navedene primjere dopuniti sopstvenim komentarima.

A sada nešto o uzimanju. Asocijacija koja mi se „javila“ na davanje mogućnosti nekontrolisanog korišćenja, jeste izreka koja se u našem narodu upotrebljava prilikom šale, a glasi „Uzeli smo mu/joj dušu“. Prihvaću da je to posledica profesionalne deformacije, ali realnost na ovim prostorima, na žalost, ne daje mnogo razloga za povjerenje. Bahat odnos prema vazduhu, vodama i tlu, svojevrsan su atak na

dušu prirode, a ona se, kako Berđajev reče „sveti čovjeku umirućí“. Ubiđen sam da je, bar što se tiče održivog razvoja, suština u ostavljanju. U tome da se pored sopstvenih vodi računa i o interesima budućih generacija, a samim tim i prirode.

Zaključio bih da je prva i osnovna stvar u ovoj priči naučiti razmišljati na održiv način, nikako reagovati impulsivno, neodmjereno. Kako smo do sada planirali svjedoče brojni slučajevi, poput urbanističkog monstruma - Doma revolucije u Nikšiću, koji bi trebalo da opominjuće djeluju na cjelokupno društvo.

Dolazak premijera Đukanovića na čelo Nacionalnog Savjeta za održivi razvoj mogao bi konačno pokazati stvarnu želju vlasti za ostvarenjem ovog pravca. Ili će Nacionalna strategija održivog razvoja biti prilagođena savremenim trendovima ili će ekološka država postati neostvarena teorija. Naravno, postoji mogućnost i da proročanstvo Maja i 2012. godina donesu drugačiji scenario.

Nama, koji vjerujemo u održivi razvoj, ostaje da građanima ukazujemo na mogućnost aktivnog učešća u donošenju odluka, procjeni uticaja na životnu sredinu, pravima na pristup informacijama, izbora i da se nadamo da će zvanična Crna Gora uspjeti da prepozna značaj korišćenja prirodnih resursa uz minimalni uticaj na životnu sredinu.

Što se tiče poruke Uprave za šume, uz želju da u 2010. budu institucija za primjer, po meni, adekvatan tekst bi bio „Koristimo čuvajući prirodu“. Vi procenite da li je to održiv moto.

Autor je direktor Udruženja građana „OZON“ i glavni i odgovorni urednik elektronskog biltena „Ekolog“

<http://aleksandarperovic.wordpress.com/>

Postanite naši prijatelji

<http://www.facebook.com/ozon.niksic>

Razmislimo prije štampanja svakog dokumenta.

Molimo vas da ne štamptate e-bilten EKOLOG ukoliko to zaista nije neophodno i tako podržite kampanju „SAČUVAJMO NAŠE ŠUME“. HVALA!

Redakcija